Intervju: Donald Hays, Prvi zamjenik visokog predstavnika za BiH

14. avgust 2004.godine

Zamjenik visokog predstavnika u BIH, Donald Hays, smatra kako se domaća vlada treba više oslanjati na domaće snage, a manje na donatorsku ili drugu pomoć međunarodne zajednice, kako ne bi potpuno postala pasivna. Prema njegovu mišljenju, u sektoru avijacije i financijama državna vlada pokazala se sposobnom jer bez međunarodne pomoći obavlja te poslove, no u nekim segmentima pomoć je nužna.

Donald Hays: U trgovinskom i poljoprivrednom sektoru malo je pomaka. Europska komisija, USAID i neki donatori, primjerice, Švicarci i Nizozemci, nude u tom segmentu tehničku pomoć. To je dobro.

Večernji List: MMF je pomogao da se donese strategija rješenja unutarnjeg duga zemlje, koju ovdašnja javnost smatra štetnom. Zbog toga su bile velike tenzcije u parlementu.

Donald Hays: MMF se vodio statističkim podacima, odnosno trendovima, prema kojima unutarnji dug mora biti 10 posto GDP-a. Dug se jednostavno morao smanjiti za veliku svotu kako bi se izbjegle veće posljedice. Nisam siguran može li se reći je li ovo najbolje rješenje, ali je rezultat koji bi se mogao prihvatiti. Rekao sam zastupnicima u federalnom parlamentu utvrdi li se nakon što se počne rješavati dug da se može svesti na 25 posto GDP-a, neka se onda preispita i ta mogućnost.

Večernji List: Hoće li se to dogoditi?

Donald Hays: Ne znam. Ali ako proces ne počne, ne može biti ni

revizije. RS već radi na tome, kao i Brčko Distrikt. Državni zakon proći će proceduru jer nije kontroverzan. Ja ću sutra (petak 13. kolovoza) razgovarati s parlementarcima i čuti njihove prijedloge. Sljedećeg tjedna o tome ću razgovarati u Washingtonu s predstavnicima američkog trezora i objasniti im što se ovdje događa. Rezultate razgovara prezentirat ću u parlamentu. Nema savršenog rješenja za unutarnji dug zemlje.

Večernji List: Kako uvjeriti građane da novaca za njih nema, a ima novaca za političare i njihove skupe večere, tisuće maraka za poklone, odijela…?

Donald Hays: Često sam čuo građane ove zemlje kako tvrde da im se ova vlada gadi. To potvrđuju i ankete. Ljudi ne poštuju lokalne političare. Mislim da je to tužno. Ali je tužnije da političari ne osjećaju stid zbog tolike rastrošnosti, koja je utvrđena revizijom poslovanja institucija. Sugerirao sam Predsjedništvu BIH da smanji proračun jer se sredstva mogu bolje iskoristiti. Iako su tvrdili da se sredstva ne mogu smanjiti, na kraju se ispostavilo da se s novcem nije dobro upravljalo.

Večernji List: Još gora informacija za građane da će PDV biti 17 posto od iduće godine za osnovne životne namirnice

Donald Hays: Postoji strah od inflacije, ali svi napori će biti uloženi da je ne bude jer bi inflacija imala utjecaja na domaću valutu, koja je vezana uz euro. Inflacija bi bila štetna i ako uvidimo da postoji starh od inflacije išlo bi se na smanjenje porezne stope. Pogrešno je shvaćeno pitanje porezne stope. Postoje dvije stope, nulta i stopa od 17 posto. Značajan broj proizvoda neće biti oprezovan na taj način.

Večernji List: Domaća vlast najavljuje PDV iduće godine, EC početkom 2006. godine. Tko ima upravo?

Donald Hays: Vrijeme će reći. Bit ću u poziciji dati točan odgovor na jesen, ali smatram da se političari vole kockati, 2005. ili 2006. godina… Meni je cilj jasan.

Večernji List: Koliko smo blizu ulasku u WTO?

Donald Hays: Pozvao bih na oprez. Moramo biti ozbiljni. U toj asocijaciji su Kina, Amerika, a BIH nema ni precizne statističke podatke koliki ima GDP. Ne vjerujem da će svjetske sile biti voljne prihvatiti obećanje o ispunjavanju uvjete nakon ulaska u asocijaciju. Ipak ohrabruje činjenica da možemo pregovarati o tome. BIH za to treba funkcionalnu agenciju za statistiku, državnu agenciju za nabave i slično.

Večernji List: Koliko godišnje troši ured visokoga predstavnika?

Donald Hays: Godišnji proračun je 20-21 milijun eura. Prije je bio između 25 i 26 milijuna eura, što znači da se smanjuje i očekujem i dalje smanjenje. Taj novac osiguravaju zemlje članice za uvođenje mira i mehanizmi za obračun su na postotcima i na dobrovoljnim prilozima.